

Skarb za folią

🕒 5–10 min zabawy • 🛒 2 min przygotowania • 🎯 środki-cel • obejście przeszkody

HIPOTEZA BADAWCZA

„Miś siedzi w misce. Widzę go doskonale. Ale między nami stoi niewidzialna ściana – ugina się pod palcem, błyszczy i nie puszcza. Świat pokazał mi dziś coś bezczelnego: można coś widzieć i nie móc tego wziąć. Dobrze. Zobaczymy, kto wygra.”

EKSPERYMENT

WYPOSAŻENIE

- szeroka, stabilna miska
- folia spożywcza i taśma
- ulubiona zabawka (duża)

z rzeczy,
które masz w domu

METODA

Na oczach dziecka włóż zabawkę do miski, naciągnij folię spożywczą i przyklej brzegi taśmą – napięta jak bębenek, z jednym słabszym rogim. Postaw przed dzieckiem: „weź misia”.

EKSPLORACJA

Najpierw klepanie: ręka odbija się od napiętej folii, a zdziwienie rośnie. Potem próby z różnych stron – aż dziecko znajdzie krawędź albo przebije barierę palcem. Między 8. a 9. miesiącem widać strategię: zamiast powtarzać ten sam ruch, badacz zmienia podejście.

ANALIZA ZJAWISKA

Przezroczysta bariera ustawia przeciwko sobie dwa zmysły: wzrok melduje „przedmiot jest na wyciągnięcie ręki”, dotyk odpowiada „nie tym razem”. Rozwiązanie tego konfliktu to klasyczne zadanie badawcze zwane problemem obejścia — dziecko musi odkryć, że droga do celu bywa inna niż linia prosta. To ta sama operacja umysłowa, którą wykonuje dorosły, gdy zepsuty bankomat każe mu poszukać następnego: cel zostaje, zmienia się droga.

Jest i drugi zysk: napięta folia sprężynuje, oddaje siłę nacisku i ustępuje dopiero powyżej pewnego progu. Dziecko uczy się dozować siłę palców i poznaje właściwości materiału, zanim jeszcze go pokona. A skarb wydobyty samodzielnie, po przechytrzeniu bariery, wzmacnia poczucie sprawczości mocniej niż ten podany na tacy.

Zanim rączka sięgnie po zawinięty skarb, mózg musi uwierzyć, że rzeczy istnieją także wtedy, gdy ich nie widać — badacze nazywają to **stałością przedmiotu** (ang. *object permanence*). Jeszcze niedawno „zniknięcie” kończyło temat. Teraz — zaczyna śledztwo.

WSKAZÓWKA DLA OBSERWATORA

Folia ma być do pokonania po kilku próbach, nie po kwadransie — zostaw jeden słabiej przyklejony róg i nie psuj dziecku odkrycia, że to właśnie tam bariera ustępuje.

WYNIK EKSPERYMENTU

koordynacja wzrok–dotyk

obejście przeszkody

strategia zamiast powtórki

dozowanie siły palców

myślenie środki–cel

sprawczość

te kompetencje rosną z każdą próbą

MOŻESZ WYKORZYSTAĆ RÓWNIEŻ

- durszlaka odwróconego nad zabawką
- szklanki postawionej do góry dnem na małym skarbie
- przezroczystego pojemnika z luźno położoną pokrywką
- kocyka zarzuconego na miskę — wariant nieprzezroczysty dla porównania
- cienkiej poszewki, przez którą zabawkę widać pod światło

NOTATKA Z LABORATORIUM

”

Między badaczem a obiektem umieszczono przezroczystą barierę. Przebieg: trzy klepnięcia, jedna próba ugryzienia powietrza, chwila namysłu, atak od krawędzi. Bariera skapitulowała w czwartej minucie. Obiekt odzyskany, folia rozszarpana na strzępy. Status: dział zabezpieczeń laboratorium wnioskuje o większy budżet.

”

ZASADY BEZPIECZEŃSTWA

- ✓ folia spożywcza wyłącznie naciągnięta na naczynie i pod stałym nadzorem — nigdy luzem w zasięgu dziecka
- ✓ zerwane kawałki folii zabieraj natychmiast
- ✓ miska stabilna, ustawiona na macie — nie może przewrócić się na dziecko
- ✓ zabawka w środku duża, bez drobnych elementów